

Rada
Evropské unie

Brusel 22. listopadu 2019
(OR. en)

14251/19

SOC 751
GENDER 52

POZNÁMKA

Odesílatel: Předsednictví
Příjemce: Výbor stálých zástupců / Rada
Předmět: Budoucí politiky genderové rovnosti a začleňování genderového hlediska
v EU
politická rozprava

Delegace naleznou v příloze poznámku, kterou připravilo předsednictví v zájmu vedení a usnadnění rozpravy na zasedání Rady EPSCO dne 10. prosince 2019.

Budoucí politiky genderové rovnosti a začleňování genderového hlediska v Evropské unii

1. Souvislosti a výzvy

Na poli genderové rovnosti bylo v EU dosaženo určitých významných úspěchů, jako je větší genderová vyváženost v rozhodovacím procesu, přijetí směrnice o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem a intenzivnější začleňování genderového hlediska do vnější činnosti EU. Jak je však patrné z analýzy Evropského institutu pro rovnost žen a mužů (EIGE) obsažené ve zprávě Peking +25¹, některé dřívější výzvy v oblasti genderové rovnosti, včetně genderových rozdílů souvisejících se zaměstnaností, odměňováním, důchody a mírou chudoby, jakož i násilí na základě pohlaví přetrvávají. Objevují se nové výzvy, které vyplývají například z digitalizace, migrace a změny klimatu. Index institutu EIGE (2019) ukazuje, že v EU – jejíž skóre činí 67,4 – nebylo genderové rovnosti zdaleka dosaženo.

Pokud jde o začleňování genderového hlediska, zpráva Peking +25 dospěla k závěru, že začleňování genderové perspektivy do různých oblastí politiky EU je roztržštěné a postrádá kontinuitu. Nástroje pro začleňování genderového hlediska, jako jsou posouzení dopadu na genderovou rovnost, jsou při tvorbě politik EU využívány zřídka.

Pokud jde o začleňování genderového hlediska do hospodářských a rozpočtových politik, v důsledku absence konkrétních cílů v oblasti genderové rovnosti a nedostatků v provádění se pokrok zastavil. Některé fondy EU mají sice konkrétní cíle v oblasti genderové rovnosti anebo začleňování genderového hlediska stanoveny, avšak v praxi na ně často nenavazují prováděcí opatření, jak je tomu u evropských strukturálních a investičních fondů. Bylo vyvíjeno úsilí o začlenění hlediska genderové rovnosti do provádění evropského semestru, například prostřednictvím společných zpráv o zaměstnanosti a využíváním údajů rozlišených podle pohlaví. Vazba mezi makroekonomickými prvky a aspekty genderové rovnosti je však slabá a dopady politických doporučení na genderovou rovnost nejsou obvykle posuzovány. Vzhledem k tomu, že výdaje na genderovou rovnost lze sledovat jen obtížně, je genderové rozpočtování v EU nesnadné.

¹ Přezkum provádění Pekingské akční platformy OSN 25 let po jejím přijetí.

Rovnost žen a mužů je jednou ze základních hodnot a zásad Evropské unie, jak je uvedeno ve Smlouvě o Evropské unii a v Listině základních práv Evropské unie. Podle Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) má Unie při všech svých činnostech usilovat o odstranění nerovností a podporovat rovné zacházení pro ženy a muže.

EU se na politické úrovni zavázala k uplatňování dvojího přístupu za účelem dosažení genderové rovnosti, který zahrnuje jak začleňování genderového hlediska do všech politik, tak konkrétní opatření na podporu genderové rovnosti a boje proti diskriminaci. Začleňování genderového hlediska je jednou z klíčových transformačních strategií podporujících dosažení genderové rovnosti. Mezi příklady začleňování genderového hlediska do politik EU patří akční plán EU pro rovnost žen a mužů II (2016–2020) v rámci vnější činnosti EU a výrazná genderová perspektiva v rámci politiky EU v oblasti výzkumu a inovací.

Na základě výzkumu byly určeny klíčové prvky úspěšného začleňování genderového hlediska. Zaprvé musí existovat pevné politické odhodlání k začleňování genderového hlediska. Dále je rovněž nezbytné zajistit odpovídající institucionální struktury a postupy pro začleňování genderového hlediska a posílit jeho skutečné uplatňování v rámci jednotlivých oblastí politiky, mimo jiné prostřednictvím monitorování a hodnocení založených na poznatcích a využíváním stávajících nástrojů, jako jsou posouzení dopadů na genderovou rovnost.

2. Prosazování rovnosti a začleňování genderového hlediska v EU: další kroky

Finské předsednictví povede na zasedání Rady pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele konajícím se dne 10. prosince politickou rozpravu o prioritách a směrech politik EU v oblasti genderové rovnosti, včetně začleňování genderového hlediska. Cílem je prozkoumat způsoby, jak posílit politické odhodlání k boji proti genderovým nerovnostem a konkrétní opatření k tomuto účelu a zajistit skutečný pokrok směrem k genderové rovnosti.

Finské předsednictví uspořádalo ve dnech 30. září a 1. října 2019 v Helsinkách konferenci na vysoké úrovni nazvanou „*Europe for Gender Equality? Taking Stock – Taking Action*“ (*Evropa za genderovou rovnost? Zhodnocení stavu – přijímání opatření*), která byla zaměřena na budoucí politiky EU v oblasti genderové rovnosti a začleňování genderového hlediska do hospodářských a rozpočtových politik. Účastníci zdůraznili potřebu důrazné strategie EU pro genderovou rovnost. Za důležité nástroje začleňování hlediska genderové rovnosti do hospodářského rozhodování a skutečné zohledňování genderových otázek v agendě hospodářské politiky byly považovány posouzení dopadů na genderovou rovnost a genderové rozpočtování. Bylo zdůrazněno, že nové příležitosti pro začleňování genderového hlediska skýtá provádění evropského pilíře sociálních práv a cílů udržitelného rozvoje, jakož i využívání ukazatelů genderové rovnosti v rámci evropského semestru. Z hlediska vývoje genderového rozpočtování byla za nezbytnou považována spolupráce mezi oblastí genderové rovnosti a oblastí rozpočtovou.

Začátek funkčního období nové Komise a pevné závazky přijaté nově zvolenou předsedkyní Ursulou von der Leyenovou, včetně strategie pro rovnost žen a mužů, poskytují pro posílení politik v oblasti genderové rovnosti a začleňování genderového hlediska v EU dobrý základ. Nově zvolená předsedkyně rovněž vyjádřila svůj záměr přeorientovat evropský semestr tak, aby se stal nástrojem, který zohledňuje cíle OSN v oblasti udržitelného rozvoje, mezi něž patří cíl č. 5 týkající se genderové rovnosti.

V této souvislosti se ministři vyzývají, aby odpověděli na následující otázky:

1. Jaké by měly být tematické priority politik EU v oblasti genderové rovnosti v příštích pěti letech?
2. Jaké činnosti a opatření by EU měla v příštích pěti letech podniknout v zájmu boje proti genderovým nerovnostem a za účelem posílení politik v oblasti genderové rovnosti?
3. Jak můžeme zajistit, aby byla genderová rovnost výrazněji začleněna do budoucích klíčových strategií a politických postupů EU, včetně hospodářských a rozpočtových politik? Jakých struktur, prostředků a forem spolupráce, mimo jiné v rámci Rady, lze k tomuto účelu využít?